

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР**

Засгийн газрын IV баир, Баян галзуу 3,
Чингэлтэн дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15150
Утас: 26 94 37, Факс: (976 51) 26 42 30,
Цахим шуудан: info@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

ТАВАНТОЛГОЙ ТӨМӨР ЗАМ ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН ҮҮРЭГ
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Х.ПҮРЭВЖАРГАЛ ТАНАА

2026.03.16 № 728
Тайлбар

Сөрөг дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.4, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Тавантолгой төмөр зам ХХК-ийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, тайлбар тодруулгаас бүрдсэн санхүүгийн тайланд аудит хийлээ

Бидний үзэж байгаагаар Сөрөг Дүгнэлтийн Үндэслэл хэсэгт тайлбарласан зүйлсийн мэдэгдэхүйц нөлөөллийн улмаас 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тайлант жилийн эцсээрх тэдгээрийн санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу үнэн зөв толилуулаагүй байна

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн нийт 161,594.0 сая төгрөгийн зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь дангаараа буюу эсвэл нийт дүнгээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг ба өргөн тархсан байна. Тухайлбал:

- Тайлант онд Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн төмөр замын цогцолбор төслийн 6 багцын 2,822,442.1 сая төгрөгийн хөрөнгийг санхүүгийн тайланд бүртгэхдээ "Дуусаагүй үйлдвэрлэл" дансанд дээрх хөрөнгөтэй холбоотой 43,659.4 сая төгрөгийн захиалагчийн хяналтын зардлыг үндсэн хөрөнгийн өртөгт шилжүүлэн бүртгээгүй, гүйцэтгэгчээс ирүүлсэн үнийн дүнгээр орлогод авч бүртгэсэн;
- Санхүүгийн тайланд нийт 83,927.6 сая төгрөгийн авлага, 33,052.4 сая төгрөгийн өр төлбөрийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй;
- Худалдан авах ажиллагааг хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулаагүй, төсөвт өртгийг хувааж 338.5 сая төгрөгийн бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авсан;

Цахим дүн: 2026-03-16 ХХК-76-12-1

1526090244

- Богдхан төмөр зам төслийн хэлбэртэй 27 152.6 сая төгрөгийн хөдөл дүүсэл үйлдвэрлэл дансанд бүртгэлтэй, төслийн үр ашиг, эдийн засгийн өгөөжийг тодорхойлох боломжгүй, цаашид хэрэгжүүлэх эсэхийг шийдвэрлүүлээгүй;
- Ашиглах боломжгүй болсон, гэмтэж хоцрогдолд орсон 337.1 сая төгрөгийн бараа материалын цэвэр боломжит үнэ цэнийг тооцоолж, өртгийг бодитой тогтоож бүртгэлд тусгах зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй;
- Насжилт өндөртэй 810.5 сая төгрөгийн авлагад үнэ цэнийн бууралт тооцож, бодит үнэ цэнээр бүртгэх, ангилах, барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй;
- Өмнөх оны аудитаар өгсөн олон улсын аудитын зөвлөх үйлчилгээний тайланг Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн Аудитын хороогоор хэлэлцүүлж, зохих дүгнэлт шийдвэрийг гаргуулаагүй.

Дээрх зөрчлүүд нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2, 12 дугаар зүйлийн 12.4, 18 дугаар зүйлийн 18.1, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3, 20.2.5, 20.2.26 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2, 67 дугаар зүйлийн 67.1, 67.2, 72 дугаар зүйлийн 72.5, 73 дугаар зүйлийн 73.4 дахь заалтуудтай нийцээгүй, Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт 1.15, 16.11, Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын 13.24-ыг мөрдөөгүй, санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх, оршин байх, эрх ба үүрэг, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2025 оны 103 дугаар "Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн төмөр замын ашиглалттай холбогдуулан авч хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолоор Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн төмөр замын суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг "Монголын төмөр зам" ТӨХК-д түрээсийн гэрээгээр ашиглуулах арга хэмжээ авах, тус төслийн хүрээнд бий болсон хөрөнгийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу тооцоо нийлж, үндсэн хөрөнгөд бүртгэх ажлыг шуурхай зохион байгуулахыг даалгасны дагуу "Тавантолгой төмөр зам" ХХК болон "Монголын төмөр зам" ТӨХК нар 2025 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн ТҮГ/2025/11, ТҮГ-2025/07 дугаартай 1,400.0 сая төгрөгийн түрээсийн төлбөр бүхий "Хөрөнгө түрээслэх гэрээ"-г байгуулж, компанийн өөрийн хөрөнгөөр олж авсан 240,158.4 сая төгрөгийн хөрөнгө, төслийн хүрээнд бий болсон 2,795,745.4 сая төгрөгийн 5 багц хөрөнгийг түрээслүүлсэн байна.

Монгол Улсын Их Хурлаас 2025 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдөр Гашуунсухайт-Ганцмод боомтын хил дамнасан төмөр замын төслийн тухай Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг соёрхон баталжээ. Төрийн худалдан авах ажиллагааны даргын 2025 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдрийн А/1/1752 дугаар бичгээр "Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл"-ийг "Хятадын төмөр замын барилгын гүүрийн инженерийн товчоо групп" ХХК-д хүргүүлж, 2025 оны 06 дугаар сарын 09-ний өдөр барилгын ажил гүйцэтгэх гэрээг "Тавантолгой төмөр зам" ХХК-тай, 2025 оны 08 дугаар сарын 22-ны өдөр "Эрдэнэс тавантолгой" ХК, "Тавантолгой төмөр зам" ХХК нартай 3 талт санхүүжилтийн гэрээг тус тус байгуулж, Гашуунсухайт-Ганцмод боомтын хил дамнасан төмөр замын төслөөс 254 657.9 сая төгрөгийн санхүүжилт авч, бүтээн байгуулалтын ажил эхэлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Угсаан Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар "Монгол Улсы, 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл багтах тухай", 24 дүгээр "Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө батлах тухай" тогтоолуудын хавсралтад тусгасны дагуу Засгийн газрын 2021 оны 230/254 дүгээр тогтоолоор Богдхан төмөр замын суурь бүтэц барих тусгай зөвшөөрөл, барилгын ажлын зөвшөөрлийг "Тавантолгой төмөр зам" ХХК-д олгож, 2021 оны 08 дугаар сарын 23-ний өдрөөс эхлэн бүтээн байгуулалтын ажлыг эхлүүлсэн боловч Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн хуралдааны 62 дугаар тэмдэглэлээр төслийг "Улаанбаатар төмөр зам" ХНН-ээр хариуцуулан гүйцэтгүүлэхээр шийдвэрлэж, ажил зогсоох мэдэгдлийг хүргүүлсэн байна. Дээрх шийдвэрийн хүрээнд Монголын Үндэсний худалдаа, Аж үйлдвэрийн Танхимаас 2023 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдөр олгосон "Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйл"-ийн гэрчилгээг үндэслэн ажил зогссон байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2025 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн 65 дугаар тогтоолоор "Монголын төмөр зам" ТӨХК-ийн эзэмшиж буй 34 хувийн хувьцааг "Эрдэнэс Тавантолгой" ХК-д шилжүүлж, "Эрдэнэс Тавантолгой" ХК-ийн Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн төмөр зам барих төсөл, Тавантолгой-Гашуунсухайт болон Тавантолгой-Зүүнбаян чиглэлийн төмөр замыг холбох төмөр замын төсөлд олгосон санхүүжилтийг төрийн эзэмшлийн ногдол ашигт тооцож, шилжүүлэх арга хэмжээ авахыг "Эрдэнэс Монгол" ХХК-д даалгасан бөгөөд өмчийн 100 хувийг "Эрдэнэс Тавантолгой" ХК эзэмшиж, хувьцаа захиран зарцуулах эрх зөвхөн Монгол Улсын Засгийн газарт хадгалагдахаар тусгасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад асуудлын хэсгийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

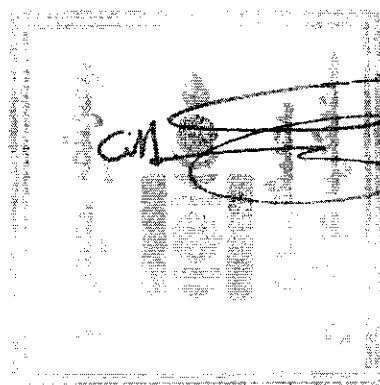
Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг

С.МАГНАЙСҮРЭН